

EUROBAROMETR 65

OPINIA PUBLICZNA W UNII EUROPEJSKIEJ

WIOSNA 2006

RAPORT KRAJOWY - STRESZCZENIE

POLSKA

Badanie zostało zamówione i koordynowane przez Dyрекcję Generalną Komunikacji Komisji Europejskiej.

Raport opracowany dla Reprezentacji Komisji Europejskiej w Polsce.

Niniejszy dokument nie prezentuje punktu widzenia Komisji Europejskiej. Interpretacje i opinie przedstawione w raporcie są wyłącznie opiniami autorki.

Poniższe opracowanie jest streszczeniem krajowego raportu z badania Eurobarometr (edycja 65.2), zrealizowanego pomiędzy 27 marca a 1 maja 2006 roku na reprezentatywnej próbie 1000 mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat. Przedstawia najważniejsze trendy opinii publicznej w Polsce, dotyczące przede wszystkim oceny sytuacji w kraju oraz jego członkostwa w Unii Europejskiej.

1. Opinia publiczna w Polsce: kontekst

- Rośnie odsetek Polaków są zadowolonych ze swojej sytuacji życiowej

Zdecydowana większość Polaków (72%) jest zadowolona ze swojego życia. Odsetek osób zadowolonych rośnie i obecnie jest zdecydowanie wyższy niż w 2003 roku, kiedy wynosił 65% oraz nieco wyższy niż jesienią ubiegłego roku (70%).

Pomimo tendencji wzrostowej odsetek osób zadowolonych z życia, jakie prowadzą, jest w Polsce niższy niż przeciętna we wszystkich państwach UE (81%).

- Polacy nie oczekują zmian swojej sytuacji życiowej w nadchodzącym roku

Większość Polaków (47%) nie oczekuje zmian w życiu w ciągu następnych 12 miesięcy. Nie są oni jednak pesymistami: jeśli już jakieś zmiany mają nastąpić, to znacznie częściej przewidywane są zmiany na lepsze, niż na gorsze. Poziom optymizmu związanego ze zmianą w sytuacji życiowej, nie odbiega w Polsce (34% respondentów spodziewa się poprawy) od średniej europejskiej (35%).

- Przewidywania na następne 5 lat są lepsze od oceny minionych 5 lat

Polskie społeczeństwo dzieli się na trzy mniej więcej równe grupy w kwestii oceny zmian swojej sytuacji życiowej na przestrzeni ostatnich 5 lat. W przypadku co trzeciego Polaka (32%) sytuacja poprawiła się. Taka sama grupa deklaruje, że nic się nie zmieniło. Niewiele więcej (35%) respondentów przyznaje, że ich sytuacja uległa pogorszeniu.

Od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej, czyli od wiosny 2004 roku, -spada odsetek Polaków, którzy deklarują, że ich sytuacja pogorszyła się w porównaniu z tą sprzed pięciu lat (spadek z 49%). W tym samym czasie wzrósł odsetek osób, które uważają, że ich sytuacja poprawiła się (wzrost z 21%) oraz tych, które deklarują, że pozostaje ona taka sama (wzrost z 28%).

W kwestii rozwoju ich sytuacji ciągu następnych 5 lat, Polacy są optymistami. Tylko co siódmy Polak (14%) sądzi, że jego sytuacja się pogorszy. Czterech na dziesięciu (39%) uważa, że poprawi się ona. Poziom optymizmu w ocenie rozwoju sytuacji osobistej w ciągu następnych 5 lat jest w Polsce na poziomie średniej dla Unii Europejskiej (39%).

- Polacy czują się bardziej związani z Europą niż z Unią Europejską

W zależności od tego, czy pyta się Polaków o przywiązanie do Unii Europejskiej, czy do Europy, zauważyć można istotne różnice w odpowiedziach. Z Unią Europejską związanych czuje się 61% Polaków. Jeśli zamiast o Unię Europejską zapytać o Europę, to okazuje się, że procent ten wzrasta do 84. Polacy, częściej niż inni Europejczycy, czują się związani z Europą. Co więcej, Polska jest krajem, w którym przywiązanie do Europy jest najwyższe (63%).

Także poczucie związku z Unią Europejską jest w Polsce większe, niż w pozostałych krajach (50%), a Polska jest jednym z państw, których obywatele czują największe przywiązanie do Unii Europejskiej. Podobne jak w Polsce, zróżnicowanie w przywiązaniu do Europy i Unii Europejskiej obserwuje się także w innych państwach europejskich.

2. Polacy o swoim kraju

- Bezrobocie to w odczuciu społecznym centralny problem stojący przed Polską

Bezrobocie jest dla Polaków problemem podstawowym, dostrzeganym przez zdecydowaną większość ankietowanych (78%). Kolejny w tym rankingu system opieki zdrowotnej wskazało już tylko 30% badanych. Widać więc, że brak miejsc pracy wyprzedza w świadomości Polaków wszystkie inne problemy. W dalszej kolejności respondenci wymieniają sytuację gospodarczą (25%) oraz przestępczość (16%).

Odsetek badanych wskazujących bezrobocie jako jeden z najpoważniejszych problemów jest w Polsce najwyższy w Unii Europejskiej. Hierarchia problemów uważanych przez Europejczyków za najważniejsze jest jednak podobna jak w Polsce: bezrobocie (49%), przestępczość (24%), sytuacja gospodarcza (23%) oraz system ochrony zdrowia (18%).

W porównaniu z sytuacją z jesieni 2005 roku, bezrobocie jest obecnie postrzegane przez Polaków jako jeszcze ważniejsza sprawa niż wtedy (wskazuje je 78% w porównaniu z 70%). Oprócz tego, nie nastąpiły większe zmiany w hierarchii problemów stojących przed Polską.

- Pomimo wzrostu, poziom zaufania do instytucji krajowych jest w Polsce wciąż najniższy w UE

Poziom zaufania do instytucji państwowych i wymiaru sprawiedliwości jest w Polsce wyjątkowo niski. Wymiarowi sprawiedliwości ufa 29% Polaków. Bardzo niskie jest zaufanie do partii politycznych (9%), rządu (22%) i Sejmu (13%).

Zaufanie do systemu sprawiedliwości jest w Polsce na poziomie znacznie niższym od średniej europejskiej (48%), podobnie zaufanie do rządu (35%). Natomiast zaufanie do partii politycznych jest w Polsce najniższe w całej UE (22%).

Jednak w ciągu ostatniego roku, czyli od wiosny 2005, zaufanie do instytucji krajowych w Polsce wyraźnie wzrosło. Szczególnie widoczny jest wzrost zaufania do rządu, które jest obecnie dwukrotnie wyższe.

- Rośnie zaufanie Polaków do UE

58% mieszkańców naszego kraju ufa Unii Europejskiej. Jest to wartość powyżej średniej dla ogółu państw UE (48%). W porównaniu do jesieni 2005, zaufanie do Unii Europejskiej w Polsce wzrosło o 6 punktów procentowych. Jest ono także znacznie wyższe niż w przededniu wstąpienia Polski do UE, wiosną 2004 roku, kiedy UE ufał co trzeci Polak (33%).

- Polacy uważają sytuację gospodarczą UE za dobrą, natomiast Polski za złą

Polacy w większości uważają, że sytuacja gospodarcza Polski jest zła (71%). Natomiast sytuację gospodarczą Unii Europejskiej na ogół oceniają jako dobrą (77%). W porównaniu z wiosną 2005 poprawiła się ocena sytuacji gospodarczej Polski (wzrost odsetka ocen dobrych z 20% do 27%), natomiast ocena sytuacji gospodarczej UE nie uległa zmianie.

- Ogólna sytuacja w kraju jest przez Polaków oceniana gorzej od ich własnej sytuacji

Polacy często nie są zadowoleni z sytuacji w kraju (np. 71% ocenia sytuację gospodarczą Polski jako złą). W ocenie własnej sytuacji są dużo większymi optymistami, chociaż i w tym przypadku istnieje dość liczna grupa osób niezadowolonych. Na przykład jakość swojego życia sześciu na dziesięciu (60%) badanych ocenia jako dobrą. Jednak dość duży jest także w tym przypadku odsetek osób niezadowolonych – 38%.

3. Europejczycy i Unia Europejska

- Rośnie zaufanie Polaków do instytucji europejskich

Parlamentowi Europejskiemu ufa 56% mieszkańców naszego kraju, Komisji Europejskiej - 53%. Zaufanie do obu tych instytucji jest obecnie nieco większe niż w momencie akcesji Polski do UE, kiedy kształtowało się na poziomie odpowiednio 53% i 49%. Zaufanie do Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej jest w Polsce na poziomie wyższym od średniej dla UE, która w przypadku tych dwóch instytucji wynosi odpowiednio 52% i 47%.

- Rośnie liczba Polaków zadowolonych z członkostwa w Unii Europejskiej

Większość Polaków jest zadowolona z członkostwa Polski w Unii Europejskiej - 56% uważa, że jest ono czymś dobrym. Jedynie 7% jest zdania, że członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest czymś złym. Ocena członkostwa w Unii Europejskiej przez Polaków nie odbiega od średniej europejskiej (55% odpowiedzi, że jest ono czymś dobrym), a odsetek osób, które uważają członkostwo Polski w UE za coś dobrego jest obecnie znacznie wyższy niż wiosną 2004 roku (42%), kiedy Polska wchodziła do UE.

Najczęściej członkostwo swojego kraju w UE uważają za coś dobrego Irlandczycy (77%), Holendrzy (74%), Hiszpanie (72%) i mieszkańcy Luksemburga (72%). Najrzadziej czymś dobrym jest członkostwo w Unii dla Austriaków (34%), Łotyszy (37%), Finów (39%) i Brytyjczyków (42%).

- Wzrasta odsetek Polaków, którzy oceniają, że przystąpienie do UE przyniosło naszemu krajowi korzyści

Nic dziwnego, że Polacy są zadowoleni z członkostwa w UE, skoro zdecydowana większość (64%) jest zdania, że na przystąpieniu do Unii Polska skorzystała. Jednocześnie jednak co czwarty (23%) badany sądzi, że nasz kraj na członkostwie w UE nie skorzystał. Na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej, Polska jest jednym z tych państw, którego obywatele stosunkowo często uważają, że ich kraj skorzystał na członkostwie. Ogólnie, mieszkańcy nowych państw członkowskich (62%) znacznie częściej są tego zdania, niż mieszkańcy starych państw UE (53%).

Od momentu przystąpienia Polski do UE ocena członkostwa systematycznie się poprawia. Wiosną 2004 roku co drugi Polak uważał, że Polska skorzystała na członkostwie (50%), obecnie już prawie dwie trzecie (64%) zgadzają się z tym stwierdzeniem.

Co ciekawe, poglądy polityczne w niewielkim stopniu różnicują opinie na temat członkostwa w UE. Osoby określające swoje poglądy jako prawicowe tylko nieco częściej dostrzegają korzyści z członkostwa Polski w UE (72%) od osób o poglądach lewicowych (67%).

- Unia Europejska na ogół kojarzy się Polakom pozytywnie, najczęściej ze swobodą podróżowania, podejmowania nauki i pracy

Liczba Polaków, u których Unia Europejska wywołuje pozytywne skojarzenia (56%) znacznie przewyższa liczbę osób, którym UE kojarzy się źle (9%). Osób mających pozytywne skojarzenia z Unią Europejską jest w Polsce więcej, niż średnio we wszystkich państwach UE (50%).

Najczęstszymi skojarzeniami, jakie Polacy mają w stosunku do Unii Europejskiej są: swoboda podróżowania, podejmowania nauki lub pracy w dowolnym miejscu w Unii Europejskiej (56%), pokój (30%), euro, silniejszy głos na świecie i demokracja (po 26%). Negatywne skojarzenia pojawiają się rzadziej - najczęściej (17%) Unia oznacza dla Polaków biurokrację.

Polacy częściej od pozostałych mieszkańców UE mają pozytywne skojarzenia z Unią, natomiast rzadziej negatywne. Hierarchia skojarzeń jest za to podobna: najczęściej mieszkańcy Unii wskazują na swobodę podróżowania (50%), następnie na euro (39%) i pokój (33%).

- Prawie dwie trzecie Polaków deklaruje, że wie jak funkcjonuje UE

Znaczna część Polaków twierdzi, że wiedzą jak funkcjonuje Unia Europejska – (62%). Mieszkańcy naszego kraju są bardziej przekonani, że rozumieją działanie Unii Europejskiej, niż inni Europejczycy (46%). Co więcej, odsetek osób przeświadczonych, że wiedzą jak funkcjonuje UE, jest w Polsce najwyższy wśród państw Unii.

Gdy jednak zbadać rzeczywistą wiedzę na temat Unii Europejskiej, okazuje się, że część Polaków wie o niej niewiele. Prawidłową odpowiedź na pytanie o liczbę państw w UE zna 53% Polaków. 60% wie, że deputowani do Parlamentu Europejskiego wybierani są przez mieszkańców Unii w wyborach bezpośrednich.

Warto podkreślić, że poziom wiedzy na temat UE jest obecnie wyższy niż przed rokiem. Wiosną 2005 roku tylko co drugi (50%) Polak wiedział, że deputowanych do Parlamentu Europejskiego wybiera się w wyborach bezpośrednich, a 49%, że UE nie składa się z 15 państw członkowskich.

Poziom wiedzy Polaków na temat UE okazuje się wyższy od poziomu ogółu mieszkańców Europy, wśród których prawidłową odpowiedź na pytanie o liczbę krajów w UE zna 50% respondentów, a o sposób wyboru deputowanych do Parlamentu Europejskiego – 52%.

- Maleje odsetek Polaków przekonanych, że ich głos nie liczy się w UE

Więcej niż co trzeci Polak (37%) wierzy, że jego głos liczy się w Unii Europejskiej, jednak ponad połowa (53%) jest przeciwnego zdania. Wyniki te utrzymują się na poziomie zbliżonym do obserwowanego podczas dwóch poprzednich edycji badania. Odsetek Polaków przekonanych, że ich głos liczy się w UE, nie odbiega także znacząco od średniej europejskiej (36%).

- Polacy nie są zadowoleni z funkcjonowania demokracji w Polsce, są natomiast zadowoleni z funkcjonowania demokracji w UE

Prawie dwie piąte Polaków (39%) jest zadowolone ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w kraju. O połowę więcej (58%) jest jednak respondentów, którzy z funkcjonowania demokracji w Polsce nie są zadowoleni. Znacznie większy jest natomiast odsetek Polaków, którzy są zadowoleni z poziomu demokracji w UE (62%).

W porównaniu z sytuacją z wiosny 2005 roku, respondenci lepiej oceniają zarówno funkcjonowanie demokracji w Polsce, jak i w Unii Europejskiej. Odsetek osób zadowolonych z tego, jak działa demokracja w naszym kraju wzrósł z 29% do 39%, natomiast odsetek osób zadowolonych z sytuacji w UE - z 52% do 62%.

Polacy rzadziej niż ogół mieszkańców UE zadowoleni są z funkcjonowania demokracji w swoim kraju (39% w porównaniu z 56%). W kwestii zadowolenia z funkcjonowania demokracji w Unii Europejskich, średnia dla Polski jest za to wyraźnie wyższa od średniej dla wszystkich państw Wspólnoty (62% wobec 50%).

- Polacy najczęściej wskazują na pozytywną rolę UE w zakresie ochrony środowiska, a negatywną w kwestii inflacji

Obszary, w których większość Polaków dostrzega pozytywną rolę Unii Europejskiej to: ochrona środowiska (68%), obronność i polityka zagraniczna (57%) oraz walka z terroryzmem (63%). Dziedziny najczęściej wymieniane jako te, na które Unia wpływa negatywnie to: inflacja (35%) i opodatkowanie (27%).

W porównaniu z sytuacją z jesieni 2005 roku: znacznie mniej osób dostrzega negatywną rolę UE w kwestii inflacji (35% w porównaniu do 60%), podobnie jest w przypadku podatków (27% w porównaniu do 44%); coraz bardziej widoczne są też w Polsce działania UE związane ze zwalczaniem bezrobocia - pozytywną rolę UE w tej dziedzinie dostrzegało tylko 38% Polaków, obecnie 50%

- Zdecydowana większość Polaków popiera senie UE o kolejne kraje

Rozszerzenie Unii Europejskiej o kolejne kraje popiera prawie trzy czwarte Polaków (72%), a za ledwie 16% jest mu przeciwnie. Powoli, ale systematycznie rośnie jednak odsetek przeciwników rozszerzenia: wiosną 2005 roku było ich 12%, jesienią 2005 roku już 14%, a obecnie jest ich 16%. Poparcie dla dalszego rozszerzania UE jest w Polsce znacznie wyższe, niż ogółem we wszystkich krajach Wspólnoty (45%).

- W związku z dalszą integracją europejską Polacy najbardziej obawiają się wzrostu przestępczości oraz wzrostu obciążeń na rzecz budżetu Wspólnoty

Polacy wciąż mają szereg obaw związanych z dalszą integracją europejską. Najczęściej niepokoi ich wzrost handlu narkotykami oraz zorganizowana przestępczość międzynarodowa (62%). Prawie równie często boją się, że Polska będzie wpłacać coraz większe sumy do budżetu Unii Europejskiej (60%), a aż 58% respondentów obawia się przenoszenia miejsc pracy do innych krajów.

Część obaw związanych z dalszą integracją Unii Europejskiej jest wspólna dla Polaków i dla ogółu Europejczyków. Odsetek Polaków (40%) obawiających się utraty wpływów przez małe kraje członkowskie nie odbiega od średniej europejskiej (40%). Podobnie jest w przypadku obaw o wzrost przestępczości zorganizowanej (średnia w UE 60%) oraz obaw, że Polska będzie coraz więcej wpłacać do budżetu Unii (63%).

Istnieją także obawy związane z dalszą integracją europejską, które Polacy wskazują rzadziej od ogółu Europejczyków. Polacy zdecydowanie rzadziej niż ogół mieszkańców Unii (38% wobec 50%) obawiają się utraty świadczeń socjalnych, a także utraty tożsamości i kultury narodowej (28% wobec 39%). Rzadziej wiążą (43% wobec 47%) również dalszą integracją europejską z możliwością kryzysu gospodarczego, obawiają się (58% wobec 72%) przenoszenia miejsc pracy do krajów, gdzie siła robocza jest tańsza oraz negatywnego wpływu dalszej integracji na rolnictwo (51% wobec 61%).

Zaobserwować można pewne różnice w porównaniu do sytuacji z wiosny 2004 roku (bezpośrednio przed przystąpieniem Polski do UE). Przede wszystkim znacząco spadł odsetek respondentów, którzy obawiają się trudności dla polskich rolników (z 72% do 51%).

- UE powinna, zdaniem Polaków, przede wszystkim walczyć z bezrobociem – najważniejszym problemem stojącym przed Polską

Zdaniem Polaków, Unia Europejska powinna przede wszystkim walczyć z bezrobociem (73%) oraz z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (58%).

W innych krajach członkowskich wskazywane są te same priorytety, jednak znacznie większy odsetek Polaków niż ogółu Europejczyków (43%) uważa walkę z bezrobociem za jeden z najważniejszych. Podobnie jest w przypadku walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (43%).

- Ponad połowa Polaków popiera Konstytucję Europejską

Wiedza na temat istnienia Konstytucji Europejskiej jest w Polsce powszechna, ale niewielu Polaków zna treść tego dokumentu. Prawie wszyscy (86%) słyszeli o Konstytucji Europejskiej, jednak 79%, choć o Konstytucji słyszało, niewiele wie o jej treści. Tylko siedmiu na stu Polaków (7%) nie tylko słyszało o Konstytucji Europejskiej, ale także zna jej treść.

Spośród krajów, które nie przyjęły jeszcze Konstytucji Europejskiej, Polska jest tym, w którym popiera ją najwięcej osób (56%). Średnio w UE (w krajach, które jeszcze nie zdecydowały o jego przyjęciu) Traktat Konstytucyjny popierany jest przez 47% mieszkańców.

Poparcie dla Konstytucji Europejskiej w Polsce wykazuje stałą tendencję wzrostową. Obecnie jest znacznie wyższe niż jesienią 2004 roku (43%) i nieco przewyższa poziom zanotowany jesienią 2005 roku (53%).

4. Obywatele i media

- Telewizja jest dla Polaków zdecydowanie najważniejszym źródłem informacji o UE

Dziewięciu na dziesięciu (91%) Polaków poszukuje przynajmniej czasami informacji na temat Unii Europejskiej. Najważniejszym źródłem wiadomości jest dla nich telewizja (73%), która, podobnie jak w innych państwach UE, pozostawia daleko w tyle pozostałe źródła informacji.

26% osób czerpie informacje o Unii Europejskiej z Internetu (26%). Warto zauważyć, że z Internetu jako źródła informacji o UE korzysta w Polsce więcej respondentów niż średnio w UE (23%).

- Zdaniem Polaków w mediach mówi się o UE tyle ile trzeba, a jej wizerunek jest obiektywny

Najczęściej Polacy są zdania, że w mediach (telewizji, radiu i prasie) mówi się o Unii Europejskiej tyle ile trzeba (odpowiednio 57%, 50% i 47%). Zdaniem większości Polaków wizerunek UE w polskich mediach jest obiektywny. Na bezstronny obraz UE w telewizji zwraca uwagę 59% ankietowanych, w radiu – 58%, zaś w prasie – 50%. Za zbyt pozytywny uważa wizerunek UE w telewizji 25% badanych, w radiu 17%, a w prasie 14%.

Polacy częściej niż ogół mieszkańców Unii Europejskiej uważają, że polska telewizja oraz radio przedstawiają UE w zbyt dobrym świetle (dla telewizji 25% w porównaniu do 20%, dla radia 17% w porównaniu do 13%). Nie dotyczy to prasy, która jest oceniana tak samo w UE jak w Polsce.

- Zmniejsza się liczba Polaków, którzy uważają, że w mediach za mało mówi się o UE

W porównaniu z sytuacją z jesieni 2005 roku zmniejszyła się liczba respondentów, którzy uważają, że o UE w polskiej telewizji mówi się za mało – z 50% do 30%. Podobnie, z 40% do 28% spadł odsetek respondentów, którzy są zdania, że o UE mówi się za mało w radiu, a z 32% do 18% spadł odsetek tych, których zdaniem za mało o UE pisze się w prasie.

5. Przyszłość energetyki

- Władze powinny wspierać oszczędzanie energii poprzez informowanie społeczeństwa oraz ulgi podatkowe

Prawie połowa Polaków (46%) uważa, że najlepszym sposobem, w jaki władze mogą wspierać obywateli w zmniejszaniu zużycia energii, jest informowanie ich jak ją wydajnie wykorzystywać. Nieco mniej osób (42%) uznaje ulgi podatkowe za najskuteczniejszą metodę promowania oszczędzania energii.

- Polacy nie chcą płacić więcej za energię z odnawialnych źródeł

70% Polaków nie zgodziłoby się płacić więcej za energię z odnawialnych źródeł, niż ze źródeł tradycyjnych. Co czwarty (24%), zgodziłby się zapłacić więcej, jednak niewiele więcej – do 10%.

Ogólnie w UE większy niż w Polsce jest odsetek osób (34%), które gotowe są zapłacić więcej za energię ze źródeł odnawialnych.

Podsumowanie

Z powyższych danych wynika, że Polacy należą do najbardziej zadowolonych z członkostwa w Unii społeczeństw europejskich i na ogół wyrażają pozytywne opinie na jej temat. Zaufanie do UE oraz jej instytucji jest w naszym kraju wysokie i cały czas wzrasta. Coraz więcej Polaków uważa także członkostwo w UE za coś dobrego i dostrzega wiążące się z nim korzyści.

Jednocześnie zauważyć można poprawę nastrojów społecznych, odnośnie spraw krajowych. Rośnie odsetek Polaków zadowolonych z życia i spodziewających się w przyszłości zmian na lepsze. Wzrasta także zaufanie do instytucji krajowych. Pomimo tego, na tle pozostałych państw europejskich Polska pozostaje jednak jednym z tych krajów, którego obywatele są raczej niezadowoleni z sytuacji wewnętrznej.